

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ СОТУНУН КОНСТИТУЦИЯЛЫК ПАЛАТАСЫНЫН СУДЬЯЛАР КОЛЛЕГИЯСЫНЫН АНЫКТАМАСЫ

Абдрахманов Союзбек Козубаевичтин ишенимдүү өкүлү Райымкул уулу
Касымбектин кайрылуусун өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартуу жөнүндө

2018-жылдын 12- ноябрь

Бишкек шаары

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык
палатасынын судьялар коллегиясынын төмөнкү курамы: Ч.О. Осмонова,
А.О. Нарынбекова, К.М. Киргизбаев, сот отурумунун катчысы
К.А. Аблакимовдун катышуусунда Абдрахманов Союзбек Козубаевичтин
ишенимдүү өкүлү Райымкул уулу Касымбектин кайрылуусун карап чыгып,
төмөнкүлөрдү

ТАПТЫ:

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык
палатасына 2018-жылдын 8-октябринда С.К. Абдрахмановдун ишенимдүү
өкүлү Райымкул уулу Касымбектин «Кыргыз Республикасынын Жарандык
процесстик кодексин, Кыргыз Республикасынын Административдик-
процесстик кодексин, «Сот аткаруучулардын статусу жөнүндө жана аткаруу
өндүрүшү тууралуу» Кыргыз Республикасынын Мыйзамын колдонууга
киргизүү жөнүндө» Мыйзамынын 4-беренесинин 4-бөлүгүнүн «Ушул норма
иши жаңы кароого жиберилген инстанцияга карата гана жайылтылат» деген
сөздөр менен баяндалган ченемдик жобосун конституциялык эмес деп табуу
жөнүндө өтүнүчү келип түшкөн.

Кайрылууда, арыз берүүчүү аталган мыйзамдын талашылып жаткан ченемдик жобосу Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 6-, 16- жана 20-беренелерине толугу менен карама-карши келет деп эсептейт.

Арыз берүүчүнүн айтымында Д.Ж. Мурзамамбетованын доо арызы Ысык-Көл областынын Каракол шаардык сотуна 2016-жылдын 27-июнунда берилип, аны кароонун жыйынтыгында 2017-жылдын 19-майында аталган соттун чечими менен доо арыз канааттандырылган.

Ысык-Көл областтык сотунун жарандык иштер боюнча соттук коллегиясынын 2017-жылдын 10-октябрьндагы аныктамасы менен Каракол шаардык сотунун 2017-жылдын 19-майындагы чечими күчүндө калтырылган.

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун жарандык иштер боюнча коллегиясы 2018-жылдын 14-февралындагы токтому менен жогоруда аталган соттук актыларды жокко чыгарып, Каракол шаардык сотуна ишти кайрадан кароого жөнөткөн.

Каракол шаардык соту аталган ишти кайрадан карап чыгып, 2018-жылдын 22-августунда Д.Ж. Мурзамамбетованын доо арызын канааттандыруу жөнүндө чечим кабыл алган.

С.К. Абдрахманов Каракол шаардык сотунун чечими менен макул болбой, 2018-жылдын 20-сентябринда Ысык-Көл областтык сотунун жарандык иштер боюнча соттук коллегиясына апелляциялык даттануу менен кайрылган.

Бирок, Ысык-Көл областтык сотунун жарандык иштер боюнча соттук коллегиясы 2018-жылдын 29-сентябрьндагы аныктамасы менен аталган апелляциялык даттанууну мамлекеттик алым төлөнбөгөндүгүнө байланыштуу арыз ээсине кайтарган.

Арыз берүүчүнүн айтымында, Каракол шаардык соту «Кыргыз Республикасынын Жарандык процесстик кодексин, Кыргыз Республикасынын Административик-процесстик кодексин, «Сот аткаруучулардын статусу жөнүндө жана аткаруу өндүрүшү тууралуу» Кыргыз Республикасынын Мыйзамын колдонууга киргизүү жөнүндө»

Мыйзамдын 4-беренесинин 4-бөлүгүн колдонуп Д.Ж. Мурзамамбетовадан мамлекеттик алымды албастан, доо арызын карап чыгып, чечим чыгарган, ал эми Ысык-Көл областтык сотунун жарандык иштер боюнча соттук коллегиясы ушул эле аталган ченемди колдонуп С.К. Абдрахмановдун апелляциялык даттануусун кайтарган.

Кайрылуучу тарап Райымкул уулу Касымбек Д.Ж., Мурзамамбетованын доо арызы 2012-жылдагы келишимдердин негизинен келип чыккандыктан, аны сотко 2016-жылдын 27-июнунда берген, ошондуктан талашылып жаткан ченем Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 6-беренесин 5-бөлүгүнүн, 16-, 20-беренелеринин талаптарына карама-каршы келет, деп эсептейт.

Арыз берүүчүнүн пикиринде, талашылып жаткан ченем С.К. Абдрахмановдун укуктары менен эркиндиктерин кодулоого алыш барат жана Д.Ж. Мурзамамбетова менен салыштырмалуу Кыргыз Республикасынын мыйзамынын алдында бирдей болуу укугунан ажыратат.

Кайрылуу субъектиси, эгерде сот мамлекеттик алымды төлөөнүн мөөнөттүн жылдыруу же созуу жөнүндө С. Абдрахмановдун өтүнүчүн канааттандырбаса, анда ал соттук коргонуу жана даттануу укуктарынан ажырайт эсептейт.

Жогоруда баяндалгандардын негизинде, арыз берүүчү «Кыргыз Республикасынын Жарандык процесстик кодексин, Кыргыз Республикасынын Административдик-процесстик кодексин, «Сот аткаруучулардын статусу жөнүндө жана аткаруу өндүрүшү тууралуу» Кыргыз Республикасынын Мыйзамын колдонууга киргизүү жөнүндө» Мыйзамдын 4-беренесинин 4-бөлүгүнүн «Ушул норма иш жаңы кароого жиберилген инстанцияга карата гана жайылтылат» деген сөздөр менен баяндалган ченемдик жобосун конституциялык эмес деп табууну суранат.

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясы кайрылууну изилдеп чыгып, «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө»

конституциялык Мыйзамдын 28-беренесинин 2-бөлүгүнүн негизинде текшерүү жүргүзгөн судья Ч.О. Осмонованын маалыматын угуп, төмөнкү тыянакка келди.

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 97-беренесинин 7-бөлүгүнө ылайык Конституция тарабынан таанылган укуктар жана эркиндиктер алар тарабынан бузулуп жатат деп эсептелсе ар бир адам мыйзамдын жана башка ченемдик укук актыларынын конституциялуулугун талашууга укуктуу.

Бул конституциялык орнотмодон жарандардын жана башка жеке, юридикалык жактардын мыйзамдар жана башка ченемдик укуктук актылар менен Кыргыз Республикасынын Конституциясынын экинчи бөлүмү менен каралган адамдын жана жарандын укуктары менен эркиндиктери бузулган же бузула турган учурда Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасына кайрылуу укугу пайда болору келип чыгат.

Ал эми арыз берүүчү өзүнүн кайрылуусунда соттордун ишти кароонун алдында мыйзам ченемдерин колдонуп, доо арызды мамлекеттик алым төлөнбөгөндүгүнө байланыштуу кайтарып жаткан тажрыйбасын жүйө катары келтирип, ал эми талашылып жаткан ченем Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 16-, 20-беренелери менен кепилденген жарандардын укуктарын жана эркиндиктерин кодуланып жаткандыгын билдирген.

Ошондой эле кайрылуу субъектиси, эгерде анын мамлекеттик алымды төлөөнүн мөөнөтүн жылдыруу же созуу жөнүндө өтүнүчү сот тарабынан канаттандырылбай турган болсо, ал соттук коргонуу укугунан жана даттануу укугунан ажырап кала тургандыгын белгилеген, бирок кантин жана кайсы мыйзамдын тиешелүү ченемдерине ылайык аталган укуктардан ажырай тургандыгына шилтеме жасаган эмес.

«Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 25-беренесинин 3-бөлүгүнө ылайык кайрылууга айрым талаптар коюлуп, анын ичинде кайрылууда кайрылуучунун коюлган маселеси боюнча көз-карашы жана аны

Конституциянын ченемдерине шилтеме менен укуктук негиздемеси болуусу шарт болуп белгиленген.

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы өзүнүн 2018-жылдын 24-январындагы чечиминде мамлекеттик алым жөнүндө төмөндөгүдөй көз карашын билдирген.

Адам мамлекеттик алымды төлөөдөн мыйзамдын тике көрсөтмөсү менен гана бошотулбастан, мыйзамдарда каралган учурларда соттун аныктамасы боюнча да бошотулушу мүмкүн деп белгилеген. Ошентип, «Мамлекеттик алым жөнүндө» Мыйзамдын 6-беренесинин 1-бөлүгүнүн 33-пунктуун экинчи абзацына ылайык сот же судья категориялары Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан аныкталуучу жакыр жана аз камсыз болгон жараптарды - доогерлерди сот иштери боюнча мамлекеттик алымды төлөөдөн толук же жарым-жартылай бошотууга укуктуу.

Сот арыздануучулардын мүлктүк абалына карай мамлекеттик алымды төлөөнү жылдыруу жана созуу боюнча женилдиктерди бир жылдык мөөнөткө чейин берүүгө укуктуу. Мыйзамдарда белгиленген учурларда мамлекеттик алым жарым-жартылай же толугу менен кайтарылып берилиши мүмкүн. Соттор мамлекеттик алымды толугу менен же жарым-жартылай кайтарып берүү учун негиз болгон жагдайларды соттук актыларда көрсөтүшөт.

Мамлекеттик алымды төлөөдөн толугу менен же жарым-жартылай бошотууну, аны жылдырууну жана созууну, ошондой эле аны кайтарып берүүнү караган процесстик ченемдердин болушу сотко реалдуу жетишүүнү камсыздоо үчүн анын тийиштүү укуктук камсыздоону болжойт.

Кыргыз Республикасынын Жарандык процесстик кодексинин 106-беренесинин 3-бөлүгүнө ылайык, мамлекеттик алымды төлөөнүн мөөнөтүн жылдыруу же созуу жөнүндө маселе боюнча соттун аныктамасына даттануу (сунуштама) берилиши мүмкүн.

Арыз берүүчүнүн өз өтүнүчүндө койгон укук колдонуу тажрыйбасы менен байланышкан маселелерди кароо «Кыргыз Республикасынын Жогорку

сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамга ылайык Конституциялык палатанын ыйгарым укуктарына кирбейт жана ошондой эле талашылып жаткан ченемдин конституциялуу эместигин далилдөөчү укуктук негиздеме катары эсептелинүүгө жатпайт.

Жогоруда белгиленген конституциялык Мыйзамдын 19-беренесинин 1-бөлүгүнө ылайык Конституциялык палата укук маселелерин гана белгилейт жана чечет.

Жогоруда аталган тыянактардын негизинде, «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 28-беренесинин 2-бөлүгүн, 3-бөлүгүнүн 1-, 4-жана 5-пункттарын жетекчиликке алыш, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясы

А Н Ы К Т А Д Ы:

1. Абдрахманов Союзбек Козубаевичтин ишенимдүү өкүлү Райымкул уулу Касымбектин өтүнүчүн өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартылсын.
2. Өтүнүч арыз ээсине кайтарылып берилсін.
3. Аныктама Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасына даттанылышы мүмкүн.

Судьялар коллегиясы:

Ч.О. Осмонова

А.О. Нарынбекова

К.М. Киргизбаев

№ 40-0